



## International Journal of Social Sciences

ISSN: 2587-2591

DOI Number: <http://dx.doi.org/10.30830/tobider.sayi.4.2>

Volume 2/2 Fall

2018 p. 12-32

### İZMİR MAKAM MÜZİĞİ'NE İZ BIRAKAN NURSAL ÜNSAL'IN HAYATI VE SANATÇI KİMLİĞİ

#### THE LIFE AND IDENTITY OF NURSAL ÜNSAL WHO HAD A DISTINCT INFLUENCE OF İZMİR TURKISH MUSIC

Nesibe Özgül TURGAY\*

Ferhat ŞİMŞEK\*\*

#### ÖZ

Nursal Ünsal 12 Mart 1939 yılında Erzurum'da dünyaya geldi. Aslen Aydın'lı olan sanatçının müzikle olan tanışması Aydın Mûsîki Cemiyeti'nde başladı. Ailesinden gelen mûsîki geleneği neticesinde keman öğrenmeye karar verdi. Kemanî olan babasının Mustafa Kemal Atatürk gibi önemli bir lider ve Hasan Ferit Alnar gibi değerli bir müzisyenin huzurunda keman çalması Ünsal'ı iyi bir keman sanatçısı olması yönünde etkiledi. Maddî imkansızlıklar içerisinde bir çocukluk dönemi geçiren Nursal Ünsal, babasız büyümenin verdiği zorluklarla büyüdü. Yaptığı evlilikler sebebiyle özel hayatında da problemlerle dolu bir hayat yaşadı ve üç çocuk sahibi oldu. Müzisyen kadın kimliğini ve başarılarını kabul ettirebilmek için başta üç erkek kardeşi olmak üzere; ailesel ve toplumsal alanda sıkıntılar yaşadı. Keman çalmaya dokuz yaşında başlayan Ünsal, her zaman bir kadın gibi değil bir "erkek gibi" güçlü keman çalma konusunda sürekli babasından öğütler aldı. Rûşen Kam, Fahri Kopuz, Halil Bedî Yönetken, Mesut Cemil, Münir Nurettin Selçuk, Fahire Fersan, Refik Fersan, Nuri Halil Poyraz, Refik Ahmet Sevengil gibi önemli isimlerin jüri olduğu sınavda başarı gösteren Ünsal; hem

---

\* Doç. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi E-mail: [ozgulozbilen@gmail.com](mailto:ozgulozbilen@gmail.com)

\*\* Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, E-mail: [ferhatsimsek1981@gmail.com](mailto:ferhatsimsek1981@gmail.com)

keman, hem de ses sanatçısı olarak Ankara Radyosu'na kabul edildi. İcrâcılığının yanı sıra eğitimci yönüyle de Devlet Koroları'na, Üniversitelere, T.R.T. Radyosu'na birçok sanatçı yetiştirerek öncelikle, İzmir müzik hayatında izler bırakan binlerce kişiye hocalık yaptı ve “hocaların hocası” olarak anıldı.

Keman çalma tekniğini hem batı müziği; hem makam müziği tekniğine göre geliştirdi ve kendi geliştirdiği tekniğini öğrencilerine de öğretti. Aynı zamanda çok iyi bir ses sanatçısı olan Nursal Ünsal, şarkı söyleme tekniğini keman çalarken de kullandı. Keman yayını ses tellerine; kemanın gövdesini de insan vücuduna benzeterek hem keman; hem de insan gövdesinden güzel ve temiz ses çıkarmanın tek ölçütünün güç unsuru olduğunu savundu. Çalıştırdığı korolarda öğrencilerine geliştirdiği bu teknikten yola çıkarak dersler veren Nursal Ünsal, verdiği yüzlerce konser, yetiştirdiği öğrencileri ile makam müziği alanında önemli çalışmalara imza attı. Batı müziği disiplinini makam müziğine uyarladı. Nursal Ünsal, 2008 yılında yakalandığı kanser hastalığından kurtulamayarak 2009 yılında vefat etti. Nâaşı İzmir Güzelbahçe Mezarlığı'na defnolundu.

Bu makale, makale yazarının iki ay boyunca yaptığı araştırmalar ve Nursal Ünsal'ı yakından tanıyan arkadaşları ve aile üyeleri ile yaptığı kişisel görüşmeler neticesinde yazılmıştır. Bu makale ile daha evvel hakkında kapsamlı bir çalışma yapılmamış olan Nursal Ünsal ile ilgili geleceğe bir bilgi aktarımı yapılması özellikle kadın müzisyenler üzerine çalışan ya da çalışacak olan akademisyen ve araştırmacılara bir kaynak olması amaçlanmıştır.

**Anahtar kelimeler:** Nursal Ünsal, İzmir, Makam, Müzik, Kemanî, Koro Şefi, Konzertmaster, Ses Sanatçısı

### ABSTRACT

Nursal Ünsal was born in Erzurum on 12 March in 1939. The artist, who was originally from Aydın, began to meet music in Aydın Music Society. That her father name was “Kemani” and playing the violin in front of precious people such as Atatürk and Hasan Ferit Alnar influenced her to become a good violonist. Nursal Ünsal, having a difficult childhood, struggled with the difficulties of fatherless growth, lived a turbulent life in her marriages and private life. Nursal Ünsal had three children from her marriages. Firstly, she had familial and social problems to make her brothers accept her musician identity and accomplishments. Ünsal, who started to play violin at the age of 9, always took advices from her father about strong violin playing lie a man not a lady. Ünsal, who had a great names success in the exam in which theorie

### TOBİDER

were great names such as Ruşen Kam, Fahri Kopuz, Halil Bedii Yönetken, Mesut Cemil, Münir Nurettin Selçuk, Fahire Fersan, Refik Fersan, Nuri Halil Poyraz, Refik Ahmet Sevengil was accepted both as a violinist and a vocalist to Ankara Radio. She trained many artists and teachers to state choirs, universities and TRT Radio taught thousand of people who touched the spirit of İzmir and she was unique musician to be called as professor.

She developed the violin playing technique according to both western and maqam music and taught her own developed technique to her students. Nursal Ünsal, who was also very good voice artist, used the information of singing when playing the violin, she stated that the only criterion for making a nice and clean sound from both the violin and body is power by listening violin bow to human body. Nursal Ünsal, who continued her musical works not in composition field but in the field of sound instrumentation, died in 2009.

This article was written as a result of author's personal interviews with her friends and family members who knew Nursal Ünsal closely and two months of research by the author and is aimed to transfer information to the future about Nursal Ünsal who has not been studied extensively before and especially to be a resource for academicians and researchers working on women musicians.

**Keywords:** Nursal Ünsal, İzmir, Makam, Music, Violin-Player, Choir Conductor, Concertmaster, Makam Singer

## Giriş

Bu makale, yazarın Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde hazırlanmış olduğu "*İzmirli Müsikişinaslar ve Müsikimize Katkıları*" başlıklı Yüksek Lisans tezinden üretilmiştir. Makale, tez konusu kapsamında ele alınan müsikişinaslar arasında biyografisi fark edilir biçimde öne çıkan Nursal Ünsal<sup>1</sup>'in özgeçmişini ve İzmir müzik hayatına katkısını kapsamaktadır. Sanatçının kadın müzisyen kimliği, eğitimciliği, Türk makam müziği alanında yapmış olduğu çalışmalar ve yetiştirdiği öğrenciler araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

Alan-yazın taramasının yanı sıra, TRT İzmir Radyosu'nda katılmış olduğu programlar, ses ve keman sanatçısı olarak yurt içinde ve yurtdışında yapmış olduğu müzik

---

<sup>1</sup> Nursal Ünsal, Mesud Cemil'in kendisine koyduğu ÜNSAL soyadı ile anıldığı için makalede de aynı soy isimle yazılmıştır.

çalışmaları kendi arşivinden taranarak fotoğraf ve bilgi notları gözden geçirilmiş; aynı zamanda Nursal Ünsal'ı yakından tanıyan kişilerle birebir görüşmeler yapılarak hakkındaki bilgiler ortaya çıkarılmıştır.

Sanatçı ve müzisyen kimliğinin dışında bir kadın ve anne olan Nursal Ünsal'ın meslekî yaşamı boyunca karşı karşıya kaldığı sıkıntılar ve çözüme ulaşamayan özel hayatındaki problemler de makale içerisinde yer almaktadır. Yeni parlamaya başladığı 1960'lı yıllarda kadın müzisyen olmanın zorlukları ile karşılaşan Ünsal, hem anne; hem de müzisyen kimliğini ailesine ve çevresine kabul ettirebilmek için çok büyük uğraşlar vererek bunu başarabilen ender kadın müzisyenlerden biridir.

Yaşamı boyunca sanatçı kişiliğinin yanında güzelliği ile de dikkati çeken Ünsal'a birçok besteci ve söz yazarı tarafından şiir ve besteler armağan edilmiştir. Sözelimi, Rüştü Şardağ kendisine büyük bir hayranlık duyduğunu belirten “*NURSALKımı Gibisin*” adlı bir şiir yazmış ve Cevdet Çağla'ya Kürdîlihiczâr makamında besteletmiştir. Selâhaddin Erköse'nin bestesi olan Mûhayyer Kürdî Makamında “*Unutulmaz Adınla Dudakta Kal Sevgilim*” de (Güfte: Rüştü Şardağ) kendisine ithâf edilmiştir. Ünsal için yazılan diğer bir şarkı Kürdîlihiczâr makamında “*Gelmiyorsun Yakıyor Bağrımı Hicrânın Eli*”dir. Güftesi Mustafa Nâfiz Irmak, bestesi Cevdet Çağla'ya ait olan bu eserin hikâyesini Ünsal öğrencisi Güven Yağtu'ya şu şekilde aktarmıştır:

Mustafa Nâfiz Irmak'ın muhtaç olduğu yıllarda Ayla Büyükataman ile değişimli olarak hocanın evine gider ev işlerini, alışverişini, yemeklerini yapar; bulaşıklarını yıkardık. Birkaç gün gidemedim ve haber de veremedim. Bunun üzerine Mustafa Nâfiz Irmak da bana bu şiiri yazmış ve Cevdet Çağla hocaya besteletmiş.<sup>2</sup>

Ünsal için bestelenen bir diğer eser ise güftesi Osman Cemal'e, bestesi Cevdet Çağla'ya ait Nikriz makamındaki “*Benim Aşkım Senin Aşkın*” adlı şarkıdır.<sup>3</sup>

Yapılan bu araştırmada hayatı; keman sanatçılığı, T.R.T. Ankara ve İzmir Radyosu'ndaki çalışmaları, eğitimciliği, koro şefliği, ses sanatçılığı, beste denemeleri ve anneliği üzerinde durularak tam bir biyografi çalışması ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Sanatçının biyografi çalışmalarının yapıldığı dönemlerde geçmiş kaynak taramalarına bakıldığında hakkındaki yazılı bilgi ve belgelerin oldukça kısıtlı olması neticesinde, Nursal Ünsal'ı yakından tanıyan, onunla birlikte müzik yapmış, hayatının belli dönemlerinde birlikte yaşamış kişilerle birebir görüşmeler yapılarak hakkındaki bilgiler elde edilmeye çalışılmıştır. Türk makam müziği camiâsında bilinen ve çok başarılı çalışmaları olduğu bilinmesine rağmen daha evvel hakkında yazılanların yok denecek kadar az olması

<sup>2</sup> Güven YAĞTU ile 19.09.2018 tarihinde yapılan telefon görüşmesi

<sup>3</sup> Güven YAĞTU ile aynı görüşme

bu makalenin yazılma gerekçelerinden birini oluşturmaktadır. Kendisi hayatta olmadığı için yakın çevresinden alınan bilgi notlarıyla oluşturulan bu makalede öznel ifadelerin yer alması daha evvel hakkında kapsamlı bir çalışma olmamasının sonucudur.

## 2. NURSAL ÜNSAL'IN ÇOCUKLUĞU

Annesi Fatma Tekçiçek, I.Dünya Savaşı yıllarında (1914) hem öksüz, hem yetim kaldığı için İstanbul'da varlıklı bir aileye evlatlık olarak verildi. On beş yıl İstanbul'da bir konakta evlatlık olarak yaşayan Fatma Tekçiçek, devrin ünlü kemanîlerinden Hasan Kemânî ile evlendi. Ünsal, 12 Mart 1939 yılında dört çocuklu bir ailenin birinci çocuğu olarak Erzurum'da dünyaya geldi. Babasından ve annesinden gelen ve Nursal Ünsal'da ortaya çıkan müzik kabiliyeti Afet, Hüseyin ve Ömer adlı kardeşlerine sirâyet etmedi. Annesi Fatma Tekçiçek 1940 yılında "Küçük Mukadder" adıyla plaklara şarkılar okudu. Ancak evliliğinin ve çocuklarının sorumluluğu ağır basınca müzik çalışmalarını bırakmak zorunda kaldı. Bazı beste denemeleri oldu. Nota okuma ve yazma konusunda yetenekli olan Fatma Kemânî sesinin güzelliği ile bilinirdi.



Resim1: Fatma Kemanî

Sesinin güzelliğini annesinden alan Ünsal, geleneksel müzik eğitimi aldı. Cumhuriyetin ilk yıllarında kadınların toplumun her alanında yer alması gerektiği düşüncesini taşıyan babası Hasan Kemânî, kızını mûsikî alanında en iyi şekilde yetiştirebilmek<sup>4</sup> için her türlü imkânını seferber etti. Küçük yaşından itibaren mûsikî icrâ edilen bir ailede yetişen Ünsal'ın özellikle keman çalma yeteneği ve zor pasajları deşifre etme mahâreti ilk olarak babası tarafından fark edildi.<sup>5</sup> Babasından aldığı mûsikî terbiyesi ve nazârî bilgilerle kendisini geliştirdi. 12 yaşında devrin ünlü siyasetçilerinin sofralarında yer aldı ve kemanıyla birçok siyasetçinin gönlünü fethetti. Dönemin siyasetçilerinden Adnan Menderes'in bulunduğu bir toplantıda icrâsından etkilenen Berrin Menderes tarafından keşfedilerek harika çocuk olarak 1954 yılında T.R.T.'ye alındı.

<sup>4</sup> Nursal Ünsal'ın kızı Niran Ünsal ile 23.07.2018 tarihinde İstanbul Beykoz'daki NÜ Müzik Stüdyosu'nda yapılan kişisel görüşme

<sup>5</sup> Güven Yağtu ile 11.09.2018 tarihinde yapılan telefon görüşmesi

## KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ

Derslerinde veya davetli olarak çağrıldığı yerlerde yaptığı konuşmalarla birikimi ve hitâp şekli ile belâgat yeteneğinin ne kadar yüksek olduğunu ispatlardı. Aynı zamanda çok espritüeldi. Derste veya ders dışında öğrencilerini daima güldürürdü. İsteddiği gibi şaka yapardı; ama öğrencilerinin şaka yapmasına cesaret edemeyecekleri kadar da disiplinli idi. Herkesin nabzına göre davranır, bazen mimikleri ile insanlara haddini bildirirdi. Ayrıca çok güzel ses ve mimik taklidi yapar; kimi taklit ettiği hemen anlaşılırdı. Evi ve sofrası öğrencilerine ve sevdiklerine her zaman açık olan Ünsal, 1985 yılında İzmir Devlet [Klâsik Türk Müziği Korosu](#) kuruluşu sırasında imtihan açıldığında yetenekli yeteneksiz ümit vâat eden/etmeyen herkesi apartmanın bahçesinde günlerce saatlerce çalıştıracak kadar fedakâr idi.

Binlerce şarkı, saz eseri ve aranağmeyi ezbere çalacak kadar kuvvetli bir hafızaya sahip idi. Güçlü melodi hafızası sayesinde yeni beste bile olsa iki defa notaya bakarak sonra ezbere çalabilme yeteneğine sahipti. Kulağı çok hassastı ve en ufak bir kusuru onlarca kişinin arasından duyar; kimin yaptığını tespit ederdi. <sup>6</sup>

## RADYO SANATÇILIĞI

Henüz çocuk denebilecek bir yaşta, 15 yaşında iken TRT ile tanışan ve hayatının uzunca bir dönemini bu kurumun koridorlarında geçiren Nursal Ünsal<sup>7</sup> için TRT, hem bir okul; hem de mûsikî hayatının en anlamlı günlerini yaşadığı bir mekân olmuştur. Ankara Radyosu<sup>8</sup>'ndaki stajyer sanatçılığı döneminde başta Fahri Kopuz olmak üzere Rûşen Ferit Kam, Cevdet Çağla, Cevdet Kozanoğlu, Hayri Tümer gibi devrin ünlü müzisyenlerinden müzik icrâsı konusundaengin bilgiler edindi.<sup>9</sup> T.R.T. Ankara Radyosu'nda usta müzisyenlerden makam müziğini ve keman çalma tekniklerini öğrendi. Sadece Türk müziği değil batı müziği ile de ilgilendi ve o dönemin batı müziği orkestralarında kemaniyla yer

<sup>6</sup> Öğrencisi Güven Yağtu ile 11.09.2018 tarihinde yapılan görüşme.

<sup>7</sup> Mesut Cemil yönettiği canlı program öncesi kendisinden bir geçiş taksimi ister. Ancak anonstan önce Mesut Cemil soyadını beğenmeyerek; “böyle şangır şungur soyadı olmaz, ben bulurum sana soyadı” der ve yayın sırasında sazende adları okunurken Nursal Ünsal diye anons eder. 1960 yılından beri bu soyadı kullanan sanatçı günümüzde de soyadı ile anılmaktadır. (Niran Ünsal ile 23.07.2018 tarihinde yapılan görüşmeden)

<sup>8</sup> Ankara Radyosu'na girdiği yıllarda tecrübesiz oluşu ve Radyo kurallarını bilmediği için tatsız bir olayla karşılaşan Nursal Ünsal, musiki hayatının belki de en kötü dönemlerini de o yıllarda yaşadı. Radyo kuralları gereğince radyo çalışanlarının dışında hiç kimsenin radyoevine giremeyeceği ve stüdyoları gezemeyeceği kuralına rağmen gençlik heyecanı ile yakın bir arkadaşını kimseye söylemeden ve radyo yönetiminden izin almadan radyo evine alınca radyodaki işine son verilmiş ve kuruma girmesi yasaklanmıştı. Gençliğinin ve tecrübesizliğinin hatasını ödeyen Nursal Ünsal için o dönemin radyo mecmuları Nursal Ünsal'ın yeniden radyodaki işine iade edilmesi için haberler yapmış ve Selahattin Pınar'ın devreye girmesiyle Nursal Ünsal radyodaki işine geri dönebilmmişti. (İzmir Zafer Gazetesi, Radyo İlavesi Eki, 1 Mart 1954, Sayfa:1)

<sup>9</sup> Öztürk, S., “Kürdilihicazkar Makamı Kuramında Yeden Kavramının Değerlendirilmesi” Gümüşhane Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergi, Sayı: 2, S:122, Haziran 2010. (<http://dergipark.gov.tr/download/article-file/84352>) Erişim tarihi 11/10-2018-22:56



aldı. Ünsal'ın hayatında Radyo'nun yeri bir başkaydı. Radyo ve müzik onun yaşam kaynağıydı. Babasına verdiği "makam müziğini T.R.T. kurumunda icra etmek ve piyasa müziği olmaktan çıkarmak için var gücüyle çalışacağına" dair sözün neticesinde babasına verdiği bu sözü tutmak için sürekli çalıştı.

1959 yılında Ankara Radyosunun açtığı imtihanlarda hem ses, hem de saz sanatçılığı sınavlarını birincilikle kazandı. Stajyer olarak Radyo'daki yayınlara katılmaya hak kazanan Nursal Ünsal, radyonun en genç sanatçısı oldu.<sup>10</sup> Ünsal'ın kazandığı repetitör sınavı o zamanlar TRT'de kazanılması güç bir sınavdı. Bu sınavda başarılı olan sanatçı adayı bir daha hiçbir şekilde sınava alınmaz ve kendisi istemediği müddetçe iş akdi feshedilemezdi. Böylesine zor bir sınavı kazanan iki kişi Nida Tüfekçi ve Nursal Ünsal'dı. Sanatına duyduğu saygı, mesleğindeki özverisi ve müzikâl disiplininin meyvesini bu sınavla almıştı.<sup>11</sup>

Radyo imtihanlarındaki başarısının ardından keman çalma tekniğini geliştirmek ve sazını ilerletmek için Fahri Kopuz'un oğlu Fethi Kopuz'dan keman dersleri almaya başladı. Fethi Kopuz'dan aldığı batı müziği keman çalma tekniğini makam müziğine uyarlayarak en zor pasajları ustalıklı çalmayı ve gördüğü eserlerin hemen deşifresini yapmayı öğrendi. Bu özellikleri ile diğer sanatçılar arasında parmakla gösterilmekteydi.<sup>12</sup>



Fotoğraf:2

Ankara Radyosu Nursal Ünsal 17 Yaşında

Ankara Radyosu'nda altı yıl stajını tamamladıktan sonra 1966 yılında İzmir Radyosu'nda keman sanatçısı olarak göreve başladı. Hakkında, gazeteler, mûsikî mecmûâları tarafından yeni parlamaya başlayan bir saz yıldızı olarak haberler yapıldı ve keman çalmadaki mahareti kanunî Vecihe Daryal'ın yeteneğiyle özdeşleştirildi. 1960'lı yıllarda erkek egemen bir toplumda bütün tabuları yıkarak yeteneğini sergilemek ve kendini kanıtlamak için yıllarca uğraş verdi.<sup>13</sup> Laûbâliliği sevmeyen ve işine büyük bir aşkla bağlı olan Nursal Ünsal, radyodaki bütün provalara zamanında geliyor ve kendisinden istenilen

<sup>10</sup> Nursal Ünsal'ın kızı Niran Ünsal ile aynı görüşme

<sup>11</sup> Güven Yağtu ile 11.09.2018 tarihinde yapılan aynı görüşme

<sup>12</sup> Kaya Bekat ile 17.04.2018 tarihinde İzmir Bornova'daki evinde yapılan kişisel görüşme

<sup>13</sup> İzmir Zafer Gazetesi, Radyo İlavesi Eki,1 Mart 1954,S:1

zor makamlardaki keman taksimlerini bir virtüöz edasıyla icrâ ediyordu.<sup>14</sup> Dönemin Radyo mecmûâları, fasıllara iştirak ettiği kemanının yanında güzel sesi ile söylediği şarkıları da dile getiren haberler yapınca bu durum o dönemde radyo sanatçıları arasında kıskançlıklara neden olmuştur.<sup>15</sup>

### KEMAN SANATÇISI NURSAL ÜNSAL

Aileden gelen bir mûsikî yeteneğiyle dünyaya gelen ve babasından almaya başladığı keman eğitimini, devrin ünlü kemânîlerinden aldığı keman dersleriyle virtüözite seviyesine ulaştıran Ünsal, keman partilerini ustalıkla deşifre etme yeteneğiyle birçok mûsikî üstadının takdirini kazandı.<sup>16</sup>

9 yaşında babası Hasan Kemânî'den almaya başladığı keman eğitimini Cumhurbaşkanlığı Filarmoni Orkestrası keman sanatçısı ve TRT'ye girmesine ön ayak olan Fahri Kopuz'un oğlu Fethi Kopuz ile devam ettirdi. Yaylı sazlardaki yeteneğini babasından aldığı genlere bağlayan Ünsal, kemandan başka viyola ve viyolonsel de çalabiliyordu. Tırnaksız ve etli parmaklarla keman çalmanın çalgıdan daha net ses çıkacağına farkına vardıldıktan sonra keman çaldığı yıllar boyunca tırnaklarını uzatmadı. Kemandan iyi ve net bir ses çıkarmanın tek ölçütünün tellere dik ve kuvvetli basmak olduğunu düşünen Ünsal, yıllarca öğrencilerine ilk derslerinden itibaren bu sözleri yinelemiştir. Her fırsatta makam müziğindeki “her bir makamda yer alan koma sesleri çıkarmanın en iyi yolunun da parmakları teller üzerinde yaylandırmadan basmaktan geçtiğini” keman öğrencilerine aktarmıştır. (Apaydın,2000;7).

Sanatına tutkuyla bağlı olan Nursal Ünsal, her gün çalgı egzersizlerini aksatmadan yapar ve keman çalma tekniğini geliştirebilmek için farklı tarz ve icrâları dinlerdi. Çalıştığı hocaları tarafından disiplinine hayran olunan Nursal Ünsal, henüz çocuk denebilecek yaşta büyük saz üstatlarının önünde yer alarak sazlara şeflik yapmıştır. Naif ve kırılğan bir yapıya sahip olan Ünsal, müzik icrâsında otoriter bir yaklaşım sergilemiştir. Provalara zamanında gelmeyen, prova öncesinde sazının akordunu yapmayan bazı meslektaşlarının aksine müzik disiplinini elinden bırakmamış ve yıllar sonra şefliğini yaptığı korolarda da bu özelliğini korumuştur (Apaydın,2000;3).

Hem makam müziği; hem de batı müziği türlerinde keman icrâsında başarılı olan Ünsal'ın kemana tutuşu ve perde baskıları ve vücut duruşu çok hâkimiyetli idi. Tellere

<sup>14</sup> Kaya Bekat ile aynı kişisel görüşme

<sup>15</sup> Zafer Gazetesi, Radyo İlavesi, 22.12.1970

<sup>16</sup> 08.05.1954 tarihli Radyo Haftası dergisi



parmaklarını dik ve kesin basardı. “Parmakları yaylandırıp dalgalı ses çıkaranlara kızar ve öğrencilerini kesin perde bas, tedirgin basma” diye uyarırdı. <sup>17</sup>

## SES SANATÇISI NURSAL ÜNSAL

Sesinin güzelliğini annesinden alan; usta bir kemânî olmanın yanında iyi bir ses sanatçısı olan Ünsal, “T.R.T. Radyo sınavında hem ses; hem de saz sanatçısı olarak kabul almıştı. Gerek saziyle gerekse sesiyle birçok programa katıldı. Keman çalmadaki mahâretini sesiyle bütünleştirebilen ender sanatçılardan biri oldu. Keman egzersizleri yaparken çalıştığı otuz ikilik notaları aynı zamanda sesi ile de çıkarmayı denemiş ve gırtlığındaki yeteneğini de zamanla ortaya çıkarmıştır. Şarkıları her zaman yerinden<sup>18</sup> tâbir edilen sesler üzerinden okumuş; eserler üzerindeki en tiz sesleri ustalıkla icrâ edebilmiş ve şarkılardaki sözlerin kelimelerini ve harflerini düzgün çıkarmaya her zaman özen göstermiştir.”<sup>19</sup>

Radyo sınavlarında hem ses; hem de saz sanatçısı olarak kabul almasına rağmen bir müddet sonra radyo sanatçılarının sadece bir alanda icrâcı olacağı ve bu yüzden ses sanatçılığı yapamayacağı kuralından dolayı Radyo’da uzun yıllar keman sanatçısı olarak çalışmıştır. O yıllarda yayın yapan gazeteler bu genç yeteneğin sesinden de istifâde edilmesi gerektiğini sıklıkla dile getirmişlerdir.<sup>20</sup>

Radyodaki bu kural 1980’li yıllarda esnemiş ve yılda bir kez bir programda 5 veya 6 şarkı söylemesine müsâade edilmiştir. Yine 1980’li yıllarda TRT İzmir Radyosu Programları bünyesi içerisinde radyo ve televizyon için programlar hazırlamış ve Türk makam müziği eserlerinden oluşan bantlar doldurmuştur. Hazırladığı programların repertuar seçimlerini ve program akışının düzenlemelerini kendisi yapmıştır.<sup>21</sup>

1990 yılında “Nursal Ünsal Birtek’ ten Şarkılar” adlı bir programın hem yapımcılığını hem de solistliğini yapmıştır. Kırk dört dakika süren bant programında Ahmet Mithat Efendi’nin Hicazkâr şarkısı ile başlayan programda Şükrü Tunar, Sadettin Kaynak, Tatyos Efendi gibi bestekârların eserlerini sesi ile icrâ etmiştir.<sup>22</sup>

<sup>17</sup> Güven Yağtu ile 17.09.2018 tarihinde yapılan telefon görüşmesi

<sup>18</sup> Yerinden okumak: Bolahenk akort

<sup>19</sup> Günaydın Gazetesi, TV Haberleri Eki, 14.04.1979, s:3

<sup>20</sup> Radyo Gazetesi, 02.02.1966, s:6

<sup>21</sup> Nursal Ünsal’dan Seçkiler 1986 TRT Bant Kaydı

<sup>22</sup> Nursal Ünsal’dan Şarkılar 1990 TRT Bant Kaydı

Seslendirdiği Eserler: 1-Lezzet Almış Geçmiyor Sevdayı Dildardan Gönül, 2-Usandırdı Felek Candan, 3-Beni Sana Bağlayan, 4-Kulağımdan Gitmiyor Ninni Sesin, 4-Severim Her Güzeli Senden Eserdir Diyerek, 5-Bir Bir Geçiyor Sevgililer, 6-Bülbül Ne Gezersin Çukurova’da 7-Bir Güneş Bahtıma Doğacaktır Sanırım, 8-Gezer Dolaşırsın Her Gönülde, 9-Gamzedeyim Deva Bulmam. (Niran Ünsal Özel arşivi)

Geniş ve oktavlı bir sese sahip olan Ünsal, radyodaki yasaktan dolayı programlara uzunca bir süre sesiyle iştirak edememenin sıkıntısını uzun süre yaşamıştır. “Ancak içindeki şarkı söyleme isteğinden de vazgeçmeyerek piyasa sahnelerinde dönemin ünlü gazinolarında assolist olarak sahne almış ve yurt içinde ve yurt dışında birçok konser vermiş ve sesiyle özel gecelerde dinletiler gerçekleştirmiştir. Güzel ve temiz ses çıkarmanın tek ölçütünün gövdeyi iyi kullanmaktan geçtiğini dile getiren Ünsal, vücudunu keman gövdesine, ses tellerini de keman yayına benzeterek yay ve ses telleri gövdeye-vücuda ne kadar güçlü baskı uygularsa o kadar temiz ve gür bir ses çıkar diyerek bütün çalışmalarında bu ilkeyi benimsemiştir”.<sup>23</sup>

Ses icrâcısı olarak sağlam diksiyonu ile her kelimenin anlamına uygun vurguları, eserlere sağlam bir ruh ve renk getirdiği gözlemlenir. Koyu soprano olan ses renginin yanı sıra mükemmel nefes kullanımı ve kuvvetli hançeresi ile eserlere kattığı süsleme elemanları ile okuduğu şarkıları bambaşka şekle sokan yeteneği ile döneminin en iyi kadın ses sanatkârlarından birisidir. İzmir Radyosu’na televizyonda gerçekleştirilen fasıl programlarında kemani ve sesiyle gerçekleştirdiği icrâsı aynı zamanda gazel okumadaki ustalığı<sup>24</sup> döneminde kadın icrâcılarda sıklıkla rastlanmayan bir yetenektir.<sup>25</sup>

Pek çok plak doldurmuş olan Ünsal’ın kızının arşivinde hiç plağı bulunmamaktadır.<sup>26</sup> Sahibinin Sesi firması için doldurduğu 10 adet taş plaklar listesi şöyledir:

|                |         |   |
|----------------|---------|---|
| Sahibinin Sesi | AX 2664 | <u>Akşam Olur Sabah Olur Yar Gelmez</u> |
| Sahibinin Sesi | AX 2664 | <u>Düriye’nin Güğümleri</u>             |
| Sahibinin Sesi | AX 2680 | <u>Elveda Dost</u>                      |
| Sahibinin Sesi | AX 2680 | <u>Niçin Aldattın Beni</u>              |
| Sahibinin Sesi | AX 2694 | <u>Mevlâna</u>                          |
| Sahibinin Sesi | AX 2694 | <u>Şoför Şarkısı</u>                    |
| Sahibinin Sesi | AX 2715 | <u>Gülmüyor Gönlüm Kırık</u>            |
| Sahibinin Sesi | AX 2715 | <u>Kızılıklar Oldu mu?</u>              |
| Sahibinin Sesi | AX 2733 | <u>Her Tel Saçın (Hayret)</u>           |
| Sahibinin Sesi | AX 2733 | <u>Pencereye Taş Attım</u>              |

<sup>23</sup> Yeni Asır Gazetesi, Sarmaşık Eki, 29 Haziran 1971

<sup>24</sup> +<https://www.youtube.com/watch?v=1ITOUSZEH1M> , Erişim tarihi:14.08.2018

<sup>25</sup> Remziye Alper ve Doç. N. Özgül Turgay ile 11.10.2018 tarihinde yapılan kişisel görüşmeden

<sup>26</sup> [https://tasplak.pankitap.com/index.php?firma=&katalog\\_no=&eser=&makam=&yorumcu=%C3%BCnsal](https://tasplak.pankitap.com/index.php?firma=&katalog_no=&eser=&makam=&yorumcu=%C3%BCnsal), Erişim tarihi:14.09.2018

Sanatçının Odeon, Coşkun ve Dilkofon firmaları için doldurduğu plaklar listesi şöyledir:

|            |                                    |                   |
|------------|------------------------------------|-------------------|
| 7-XCO 6839 | BİLMEM YÜZÜN GÜLDÜ MÜ?             | ODEON PLAK        |
| 7-XCO 6840 | GÖRMESEYDİM KEŞKE SENİ             | ODEON PLAK        |
| HC 1001 B  | GELMEDİN AYLAR OLUYOR              | COŞKUN TAŞ PLAK   |
| S.5014     | GURBET ELDE BAŞ YASTIĞA<br>DÜŞÜNCE | DİLKOFON TAŞ PLAK |

Sanatçı, ses icrâcılığı konusunda da başarılı olmuştur. Çeşitli bestekârların eserlerinden oluşan videoları youtube üzerinden hala izlenmektedir. Katıldığı televizyon programları ve verdiği konserlerden çekilen görüntülerden oluşan videoları kendi adına açılan Nursal Ünsal adlı youtube kanalında yayımlanmaya devam etmektedir.

Youtube sitesinde sanatçının kayıtlı diğer plak ve video kayıtları diskografisi aşağıdaki gibidir:

| Eser Adı                                      | Makam            | Bestekâr                      | Usul                          |
|---|------------------|-------------------------------|-------------------------------|
| Uyup Da Eller Sözüne<br>Şüphelere Dalıyorsun  | K.Hicazkâr       | Y.Nalkesen                    | Curcuna                       |
| Güzel bir göz beni attı<br>bu derin sevdaya   | Nihâvend         | O.Nihat Akın                  | Curcuna                       |
| Gönlüm seni nasıl özler<br>arardı             | Nihavend         | Y.Nalkesen                    | Sofyan                        |
| Ayrılık akşamında<br>bütün renkler kaybolur   | Uşşak            | Ahmet Ilgaz /<br>YılmazYüksel | Curcuna                       |
| Menekşelendi sular                            | Nihavend         | V.Bingöl /<br>S.Kaynak        | Sofyan/Semai (Değişmeli)      |
| Gelmedin Aylar Oluyor                         | Nihavend         | Yusuf<br>Nalkesen             | Sofyan                        |
| İzmirlinin Cumbasında<br>Kafesi               | Nişaburek        | Nuri Halil<br>Poyraz          | Aksak                         |
| Ah O Gözler Siyah<br>Gözler                   | Nihavend         | Sadettin<br>Kaynak            | Düyek                         |
| Beni Sana Bağlayan<br>Gözlerinin Rengidir     | Hicazkar         | Sadettin<br>Kaynak            | Nim Sofyan                    |
| Bahar Bitti Güz Bitti<br>Artık Bülbül Ötmüyor | Nihavend         | Sadettin<br>Kaynak            | Sofyan/Curcuna<br>(Değişmeli) |
| Bir Gün Olur Okşar<br>Dil-i Ümit Perver       | Kürdili Hicazkar | Muhlis<br>Sabahattin Ezgi     | Düyek                         |
| Saymadım Kaç Yıl<br>Oldu                      | Kürdili Hicazkar | Yusuf<br>Nalkesen             | Düyek                         |
| Yalan Değil Pek Kolay<br>Olmayacak            | Hicaz            | Yusuf<br>Nalkesen             | Düyek                         |

|  |                  |                       |             |
|--|------------------|-----------------------|-------------|
| Hayatta Yalnız Serabı<br>Var Sana Olan<br>Sevgimin | Kürdili Hicazkar | Cinuçen<br>Tanrıkorur | Düyek       |
| Aşkın Bana Bir Gizli<br>Elem Oldu Güzel yar        | Hüzzam           | Rakım<br>Elkutlu      | Türk Aksağı |

Youtube Video Kanalında Nursal Ünsal ile ilgili 72 adet video tespit edilmiştir.

### SAHNE ÇALIŞMALARI

Aileden gelen mûsıkî kâbiliyeti ile 1960'lı yıllarda büyük şöhrete ulaşan Ünsal, genç ve güzel bir kadın olmasının yanı sıra yeteneğiyle de herkesi büyüleyen bir müzisyen olmayı başardı. Sesinin güzelliğini fark eden dönemin ünlü gazinoları Nursal Ünsal'ı sahnelere çıkarabilmek için birbirleriyle kıyasıya yarışmışlardır. Halk, Nursal Ünsal'ı sahnelerde görmek ve dinlemek istiyordu. O dönemlerde Radyo sanatçılarının kurum dışında çalışma izni alamadığı zamanlardı. Zor bir çocukluk dönemi geçiren Nursal Ünsal, işini kaybetmek istemiyor ve gelen sahne tekliflerini geri çeviriyordu. Yaşadığı maddî sıkıntılar yüzünden Maksim Gazinosu'ndan gelen teklifi kabul etti ve sahnelerde şarkı söylemeye başladı.



Fotoğraf:3



Fotoğraf:4

(Assolist) Ankara Köşk Gazinosu 1975 (Assolist) İzmir Fuarı Dağ Gazinosu 1979

Güzel, alımlı, şarkı söyleme ve keman çalmadaki üstün yeteneğiyle dönemin assolistleri arasında hemen fark ediliyor; sahne aldığı gazinolarda onu dinlemeye gelen dinleyiciler gazinoları tıklım tıklım dolduruyorlardı. Radyodaki görevini riske atmamak için popüler olmayı istemiyor ve çok fazla basında yer almıyordu. Buna rağmen gazino mekânlarının masaları program yapacağı günler öncesinden rezerve ediliyor ve Nursal Ünsal'ın şöhreti günden güne yayılıyordu.<sup>27</sup> 1970-1980 yılları arasında Ankara Köşk Gazinosu, İzmir

<sup>27</sup> İzmir Yeni Asır Gazetesi,26.08.1967,Sayfa:5

Havuzlu Yıldız Sazı Gazinosu, İzmir Fuarı Dağ Gazinosu, İstanbul Caddebostan Maksim gibi birçok gazinoda assolist olarak sahne aldı.

### **KORO ŞEFİ NURSAL ÜNSAL**

Dokuz yaşında başladığı müzik yolculuğunda birçok başarıya imza atan Nursal Ünsal, sanatında ve sazındaki kazandığı ustalık seviyesinden sonra hocalık yapmaya ve korolar yönetmeye başladı.<sup>28</sup> 1966 yılında TRT İzmir Radyosu'na girişinin ardından İzmir'in müzik yaşamına katkıda bulundu; sayısız konserler vermiş ve binlerce mûsikîşinasa makam müziğinin nâdide eserlerini öğretti. Birçok amatör ve profesyonel müzisyenin yetişmesine katkıda bulundu.

İzmir'de yeni kurulan İzmir Devlet Klâsik Türk Müziği Korosu'na sazıyla destek oldu. Nursal Ünsal, Kültür Bakanlığı İzmir Devlet Klasik Türk Müziği Korosu'nda da 1986-1990 yılları arasında konzertmaster görevini üstlendi.

Rakım Elkutlu Mûsîki Derneği'ni yirmi beş yıl boyunca aralıksız çalıştırmış ve belki de kırılması güç bir rekoru kırarak sayısı hatırlanmayan birçok başarılı konserler vermiştir. Bu koroya katılan Güven Yağtu, Seher Dilmaç, Pelin Uyaniker ve İsmail Olgay gibi öğrencisi olan birçok koro üyesi, devlet korolarında ve /veya T.R.T. kurumlarında sanatçı olarak çalışmakta, üniversitelerde ve devlet okullarında eğitmen olarak görev yapmaktadır.

İşindeki ciddiyeti çalıştırdığı korolara da yansıtan Ünsal, koroda görev alan bütün koristlerin sesleri sağlam basmaları için her birini ayrı ayrı çalıştırır, diyafram nefesi almayı öğretir, sessiz harf konsonları üzerinde egzersizler yaptırır. Rakım Elkutlu Mûsîki Derneği'ne 1984 yılında başlayan ve Ünsal'ın vefatına kadar öğrencisi; öldükten sonra da derneğin şefi olan Güven Yağtu, Nursal Ünsal'ın koro çalışmaları ile ilgili bir anısını şu şekilde aktarmıştır:

“Öğrencilerinin diksiyonları ile ilgilenirdi. Örneğin (h-m-n-ş) harflerini çıkarırken derin nefes almazsanız (h) harfini çıkaramazsınız (ah) olmaz (a) da kalır derdi. (m-n) harflerini hele ki kelimenin son harfi ise mikrofonun yuttuğunu, bu harflerin üzerine basmamız gerektiğini söylerdi. Aşk derken (ş) harfini neredeyse yuttururdu bize. Bariz biçimde bağırırsanız aşk kelimesi dinleyeninin kulağına şamar gibi çarpar derdi. Kelimeleri

---

<sup>28</sup> Çalıştırdığı korolar: Rakım Elkutlu Musiki Derneği: 1984-2008, Tire Musiki Derneği: 1988-1990, Manisa Vestel Fabrikası TSM Korosu: 1990-1992, İzmir Güzelbahçe Atatürkçü Düşünce Derneği Korosu: 2001-2007, Antalya Kaş Belediye TSM Korosu: 2002-2003, İzmir Ekonomi Üniversitesi TSM Korosu: 2004-2005, İzmir SSK TSM Korosu: 2004-2008, İzmir Mülkiyeliler TSM Korosu: 2007-2008, Turgutlu Belediyesi T.S.M.Korosu 1988-1990

çok net söyler ve söyletirdi. Kaba bir tabir ama oduna bile şarkı söyletirdi. Beceremem yapamam dediğimiz eseri onun sazı ile öyle bir okurdunuz ki siz bile şaşardınız. Sizin nerede falso yapacağınızı sezer ve o sesi o kadar kuvvetli basar ki sizin detone olmanızı önlerdi. Trioleleri ve otuzikilik notaları o kadar net çaldı ki gırtlığınız o sesleri zorlanmadan basar, makara gibi oynardı. Okuyan bile ‘vay be ben neymişim!’ derdi.<sup>29</sup>

Koro çalışmalarındaki disiplini ve şarkı söyletme konusundaki mahâretini duyan herkes zamanla çalıştırdığı mûsikî derneklerine gelmeye başladı. Alanında başarılı bir hoca/koro şefi olarak uzun yıllar korolar çalıştırdı ve koroları ile birlikte sayısız konserler verdi.

### TÜRK HALK MÜZİĞİ TÜRKÜ DERLEMELERİNDE KAYNAK KİŞİ

Ünsal'ın kaynak kişi olarak gösterildiği T.R.T. Türk Halk Müziği repertuarına kayıtlı olan 3 adet türkü vardır.<sup>30</sup> Türkülerin ikisi Aydın yöresine aittir. İlki ‘‘Çine çayı’’ (T.R.T. Müzik Dairesi Yayınları THM Repertuar No:2482-1962) ve diğeri ‘‘Bir gemim var’’ (T.R.T. Müzik Dairesi Yayınları THM, Repertuar No:148-1973) isimli türkülerdir. Ünsal'ın kaynak kişi olarak aktardığı üçüncü türkü, Muğla yöresine aittir. ‘‘Adem gardaş dedim geldim yanına’’

T.R.T. Müzik Dairesi Yayınları THM Repertuar No: 2442-1971)

| Rep.No. | Kaynak kişi                  | Ezgi adı                           | Yöresi                | Derleyen             | Notaya alan          |
|---------|------------------------------|------------------------------------|-----------------------|----------------------|----------------------|
| 2442    | Nursal Ünsal                 | Adem Gardaş Dedim<br>Geldim Yanına | Muğla                 | Durmuş<br>Yazıcıoğlu | Durmuş<br>Yazıcıoğlu |
| 88      | Nursal Ünsal                 | Çine Çayı                          | Aydın/<br>Çine        | Talip Özkan          | Talip Özkan          |
| 148     | <a href="#">Nursal Ünsal</a> | Bir gemim var salıverin<br>engine  | <a href="#">Aydın</a> | Durmuş<br>Yazıcıoğlu | Durmuş<br>Yazıcıoğlu |

### BESTECİLİK DENEMELERİ

Ünsal, icrâcî ve koro şefliği konularında alanında yetkin biri olmasına rağmen, bestecilik alanında ön plana çıkmamıştır. Ancak, yaşamının farklı tarihlerinde birkaç beste denemesi yapmıştır. Bu bestelerden biri güftesi ve bestesi kendisine ait olan şarkısı 1956

<sup>29</sup> 27 yıllık öğrencisi, Güven Yağtu ile 19.09.2018 tarihinde yapılan telefon görüşmesi.

<sup>30</sup> [http://www.trtnotaarsivi.com/thm\\_arama.php](http://www.trtnotaarsivi.com/thm_arama.php)



yılında Ankara'da bestelediği Kürdîlihiczâkâr makamındaki “Aşka Doyum Olmaz” adlı şarkı (T.R.T. arşivinde TSM Repertuarı 624 numara) bir diğeri ise T.R.T. arşivinde kayıtlı olmayan Mâhur makamında bestelediği “Mâhur Medhal” saz eseridir.<sup>31</sup>

|            |  |
|------------|--|
| TRT        | -TSM-                                      |
| Rep.No:624 | Aşka Doyum Olmaz Güfte-Beste: Nursal Ünsal |

|              |           |              |                    |
|--------------|-----------|--------------|--------------------|
| Mâhur Makamı | Saz Eseri | Mâhur Medhâl | Beste:Nursal Ünsal |
|--------------|-----------|--------------|--------------------|

**KÜRDİLİHICAZKÂR ŞARKI**  
(AŞKA DOYUM OLMAS)

ŞİŞ VE HUZUK  
NURSAL ÜNSAL BİRTEK

OSUL: ROPYAN

AŞ KA DO YUM OL MAZ KALBİMEYİSİ OL MAZ  
SAZ..... SEHİ BEN DEN  
KİM SE LER A LA MAZ SAZ..... AŞ KI Mİ  
KİM SE LER CA LA MAZ SAZ.....  
SAZ.....  
Sİ VA A İT  
SEY Gİ LİN KİM DE LİK BE BA KA MAZ  
SAZ..... KOL LA Bİ Nİ  
BAĞ KA BE LE DO LA MAZ

**MAHUR MEDHAL**

Usulü: SOFYAN  
[1, 71]

Y.N. NURSAL ÜNSAL BİRTEK

Y.N. KANUN.

ppp

pp OFFIC.

CHANYE (BİREK HALL...)

HANE 2.)

HANE 3.)

Y.N. KANUN.

Y.N. KANUN.

<sup>31</sup> Nursal Ünsal'ın kızı Niran Ünsal özel arşivi



## AİLE HAYATI

1970 yılında İzmir'in tanınmış piyasa müzisyenlerinden Kanûni Ahmet Canevi ile evlendi. Hâfız Burhan'ın kuzeni olan eşi Ahmet Canevi, Nursal Ünsal'a müzisyen kimliğinin ve sahne sanatçılığının gelişmesinde büyük katkılar sağladı. Ahmet Canevi ile birlikte yurt içinde ve yurtdışında birçok yerde konserler verdi. Gittiği her ülkede büyük takdir topladı ve ülkemizi ve müsikimizi başarıyla temsil etti. İran'da İran Şâh'ı Şah Rıza Pehlevi'nin onuruna verilen bir yemekte ekibiyle birlikte konser veren Nursal Ünsal<sup>32</sup>, monarşiyle yönetilen bir ülkede, bir Cumhuriyet kadınının müzik icrâsında da var olduğunu mükemmel şekilde göstermiştir.<sup>33</sup>



Fotoğraf:5

1974 yılında İran'da verdiği verdiği konser sonrasında Ürdün basınında çıkan bir gazete haberi

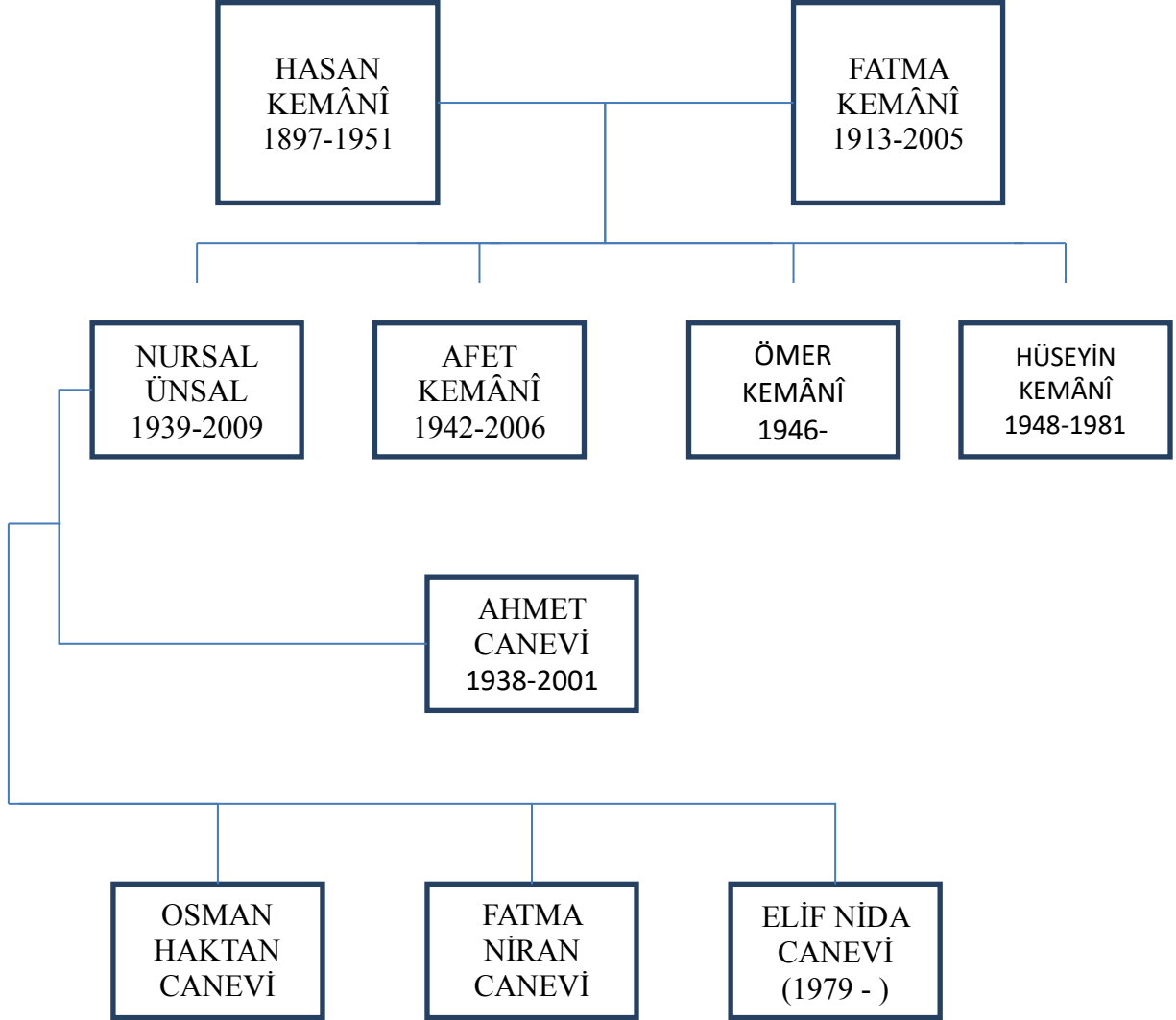
Ahmet Canevi ile yaptığı bu evlilikten üç çocuğu olmuş ve bütün çocukları da aile geleneğini bozmayarak müzisyenliği meslek olarak seçmişlerdir. 1973 yılında ilk çocuğu Osman Haktan, 1976'da ikinci çocuğu Fatma Uludan Niran, 1979 yılında da 3. çocuğu Elif Nida'yı dünyaya getiren Nursal Ünsal bu evliliğini 1980 yılında bitirdi. 1984 yılında yaptığı üçüncü evlilik 1990 yılında eşi Mehmet Birtek ile yaşamış oldukları elim bir olay neticesinde kaza sonucu Mehmet Birtek'in ölümü ile son bulmuştur.<sup>34</sup>

<sup>32</sup> Keman performansının ardından şarkı söylemeye başlayınca İran Şah'ının eşi Prenses Farah Diba tarafından ayakta alkışlanır ve Prenses üzerindeki bütün mücevherleri Nursal Ünsal'a hediye eder

<sup>33</sup> Nursal Ünsal'ın kızı Niran ÜNSAL ile 23.07.2018 tarihinde yapılan kişisel görüşme

<sup>34</sup> Birtek, aralarındaki bir tartışma sebebiyle, evindeki silahla kocasını korkutmak isterken silahın ateş almasıyla kocasının ölümüne sebep olur. Üç yıla kadar hapis istemiyle yargılanmış. Daha sonra olay kaza olarak kayıtlara geçer. Dokuz ay hapsine karar verildiğinden dolayı çocuklarına anneanne Fatma Tekçiçek bakar. <https://www.sabah.com.tr/niran-unsal-kimdir-11.10.2018>, 20.44

Sanatçının soyağacı şu şekildedir:



Nursal Ünsal, müzik dışında farklı sanat dallarında da kendini göstermiş ve güzelliğinden dolayı kendine gelen foto-roman modeliği de yapmıştır (Dertli/1972). Aynı zamanda yönetmenliğini Altan Erbulak'ın yaptığı, Neriman Köksal'ın başrolünü oynadığı "Feryat" isimli filmin de şarkılarını okuyarak sesiyle filme katkıda bulunmuştur(1959).



Fotoğraf:6 Ege Bölgesi'nde Yayın Yapan Ege Telgraf Gazetesi 1972 Fotoroman Eki



Fotoğraf:7 1959 Yapımı Feryat Filmi Afişi

## SONUÇ

Bu makale, mevcut belge ve bilgilerin bir araya getirilmesi ile Nursal Ünsal'ın biyografisinin oluşturulması yoluyla; hayatı, saz ve ses icrâcılığı ve koro şefi/egitimcisi olarak Ünsal'ı gelecek kuşaklara aktarmak amacıyla yazılmıştır.

Bu çalışmada, öncelikli olarak Ünsal hakkında bir literatür taraması yapılmış; kızı Niran Ünsal, en eski öğrencisi Güven Yağtu, bazı araştırmacılar ve akademisyenlerle kişisel görüşme yöntemine başvurularak toplanan bilgiler tarihsel olarak kullanılarak; Türk makam müziğinde biyografi çalışmalarına katkı sağlayacağı göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır.

Çalışmada yapılan literatür çalışmasının ardından Nursal Ünsal'ın hayatı, icrâcılığı, koro şefi, koro eğitimciliği hakkında ve ölümüyle ilgili eldeki mevcut bilgi ve belgeler dahilinde kapsamlı bir biyografi oluşturulmaya çalışılmıştır. Bunun dışında sanatçının ulaşılabilen aile yakınları, bazı araştırmacılar ve akademisyenlerle kişisel görüşme yöntemine başvurularak toplanan bilgiler ışığında, Ünsal'ın biyografisi ortaya çıkarılmıştır.

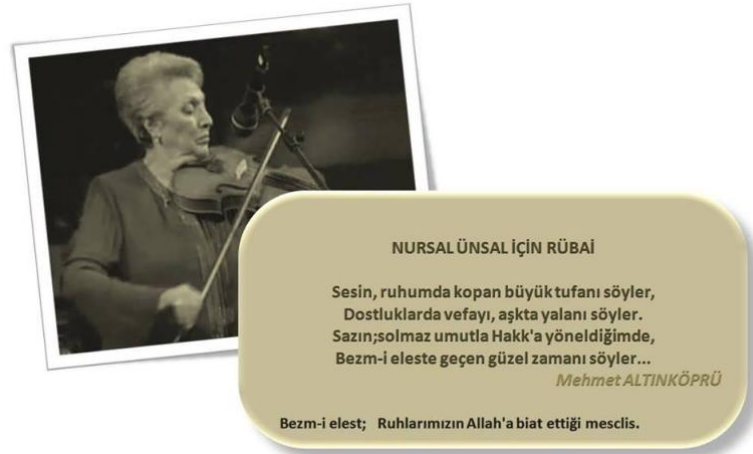
Bu kapsamda kızı Niran Ünsal ile yapılan görüşme sonucu sanatçının soyağacı hazırlanmış; kaynaklarda Nursal Ünsal'ın sadece anne ve baba ismine ulaşılabilirken yaptığımız bu mülâkat sonucunda sanatçının kardeş, eş, çocuk ve torunlarının isimleri de öğrenilmiştir.

## TOBİDER

İzmir ve makam müziği denilince Rakım Elkutlu'dan sonra akla gelen en önemli isimlerden biri olan Ünsal, ailesinden gelen makam müzik geleneği ile çocuk yaşlarda mûsiki ile yoğrulan, çıraklık dönemini babası, kalfalık dönemini ise T.R.T. Ankara Radyosu'nda yaşayan Ünsal, yetişmiş bir sanatçı olarak geldiği TRT İzmir Radyosu'nda ustalık seviyesine yükseldi. Bilgilerini ve deneyimlerini İzmirli mûsıkîşinaslar ile paylaşmıştır.

Hayatının belli dönemlerinde maddî ve mânevi anlamda birçok sıkıntı ile baş başa kaldı; maddî imkânsızlıklar ve yokluk içinde geçen zorlu dönemlerinde, müzikten uzaklaşmadı ve hayatını makam müziğine adadı. Müziğin her kolunda hizmet vermiş gerek ses ve saz icrâcılığı; gerekse hocalık ve koro şefliği ile birçok mûsıkîşinasın yetişmesine katkı sağladı. Nursal Ünsal, uzun yıllar boyunca hem TRT'de hem de piyasa sahnelerinde keman çaldı ve sayısı binlerle ifade edilen yurt içinde ve yurt dışında dinletiler gerçekleştirmiş konserler gerçekleştirmiştir.

Hazırlanan diskografi ile 15 adet taşplağın listesine ulaşıldı; Youtube sitesinde yayınlanmış 72 adet eser kaydı tespit edildi.



Uzun yıllar T.R.T. İzmir Radyosu'nda kemanı ve sesiyle hizmet eden Ünsal, Ege yöresine ait üç türkünün repertuara girmesine kaynak oldu. T.R.T. repertuarına bir bestesi kayıtlı olan sanatçı, son yıllarda İzmir'de Türk Sanat Müziği'nin gelişmesi için korolarda gönüllü olarak görev aldı ve eğitim verdi. Sanatçı, 69 yaşında; 17.12.2009 tarihinde bir yılı aşkın süredir kanser tedavisinin ardından tedavi gördüğü Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde yaşamını yitirdi.<sup>35</sup> Cenaze töreni Alsancak Hocasade Camii'nde yapıldı. İzmir Güzelbahçe mezarlığına defnedildi.

<sup>35</sup><http://www.hurriyet.com.tr/gundem/keman-sanatcisi-nursal-unsal-birtek-vefat-etti-13226474>,  
Erişim tarihi: 11.10.2018, 20.54

## KAYNAKÇA

Apaydın, Z., Nursal Ünsal Birtek'in Hayatı ve İcracı Kişiliği, Ege D.T.M.K Lisans Bitirme Tezi, İzmir, 2000.

Hürriyet Ege, 18 Kasım 1993, s:2.

İzmir Zafer Gazetesi, Radyo İlavesi Eki, 1 Mart 1954, s:1.

İzmir Yeni Asır Gazetesi, 26 Ağustos 1967, s:5.

Öztürk, S., Gümüşhane Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergi, S: 2, s:122, Haziran 2010. (<http://dergipark.gov.tr/download/article-file/84352>) 13/10/2018-21:50.

Radyo Gazetesi, 2 Şubat 1966.

Yeni Asır Gazetesi, Sarmaşık Eki, 29 Haziran 1971.

Zafer Gazetesi, Radyo İlavesi, 22 Aralık 1970.

Kişisel görüşmeler:

Güven Yağtu ile 11.17.18 ve 19.09.2018 tarihlerinde yapılan telefon görüşmesi.

Kaya Bekat ile 17.04.2018 tarihinde İzmir Bornova'daki evinde yapılan kişisel görüşme.

Nursal Ünsal'ın kızı Niran Ünsal ile 23.07.2018 tarihinde İstanbul Beykoz'daki NÜ Müzik Stüdyosu'nda yapılan kişisel görüşme.

Arşiv:

Niran Ünsal özel arşivi. (Nursal Ünsal'dan seçkiler 1986 TRT Bant Kayıt).

Güven Yağtu özel arşivi.

Web Siteleri

<https://www.youtube.com/watch?v=QHksyIdxA1w>

<https://www.sabah.com.tr/niran-unsal-kimdir-11.10.2018-20:44>

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/keman-sanatcisi-nursal-unsal-birtek-vefat-etti-13226474>

Youtube Kanalında Bulunan Taş Plak ve Ses Kayıtlarının Bulunduğu Video Linkleri:

Uyup Da Eller Sözüne Şüphelere Dalıyorsun

<https://www.youtube.com/watch?v=koXAqFPJy5s>

Güzel bir göz beni attı bu derin sevdaya

<https://www.youtube.com/watch?v=tfGYxNWN96A>

Gönlüm seni nasıl özler arardı

<https://www.youtube.com/watch?v=4wFL9jOtVPk>

Ayrılık akşamında bütün renkler kaybolur

<https://www.youtube.com/watch?v=PmJL5F-Fbtc>

Menekşelendi sular

<https://www.youtube.com/watch?v=O5YL-839kuI>

Gelmedin Aylar Oluyor

## TOBİDER

International Journal of Social Sciences

Volume 2/2 2018 Fall p. 12-32

---

<https://www.youtube.com/watch?v=4wFL9jOtVPk>

İzmirlinin Cumbasında Kafesi

[https://www.youtube.com/watch?v=Sy\\_hgzoUhtQ](https://www.youtube.com/watch?v=Sy_hgzoUhtQ)

Ah O Gözler Siyah Gözler

[https://www.youtube.com/watch?v=AMhI4faff\\_o](https://www.youtube.com/watch?v=AMhI4faff_o)

Beni Sana Bağlayan Gözlerinin Rengidir

<https://www.youtube.com/watch?v=YmQawGYtyZA>

Bahar Bitti Güz Bitti Artık Bülbül Ötmüyor

<https://www.youtube.com/watch?v=3ortYDYI0Jk>

Bir Gün Olur Okşar Dil-i Ümit Perver

<https://www.youtube.com/watch?v=1ITOUSZEH1M>

Saymadım Kaç Yıl Oldu

[https://www.youtube.com/watch?v=KGeaiC\\_INPM](https://www.youtube.com/watch?v=KGeaiC_INPM)

Yalan Değil Pek Kolay Olmayacak

<https://www.youtube.com/watch?v=VuSsuwqa9J8>

Hayatta Yalnız Serabı Var Sana Olan Sevgimin

<https://www.youtube.com/watch?v=semMM1tAkj8>

Aşkın Bana Bir Gizli Elem Oldu Güzel yar

<https://www.youtube.com/watch?v=Gb7SmfjuefI>

Muhayyer Kürdi Saz Semasi

<https://www.youtube.com/watch?v=c5tdujrdgfg>

Ferahfeza Keman Taksimi

<https://www.youtube.com/watch?v=mpq1QDsXJ2c>